СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 239. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 14. жовтня, 1925. — VOL. XXXIII. No239. Jersey City, N. J., Wednesday, October 14, 1925. THREE CENTS

Робітничі юнії шукають нового становища в справі заплати.

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 12. жовтня. — Річна конвенція Американської Федерації Праці почала нині другий тиждень своїх нарад. За сей день вона розбирала питання проголошення нової політики в справі зарібної заплати та відсвяткувала память смерти свого першого й довголітного президента Самуеля Ґомперса.

Справу становища робітничих юній до робітничої заплати видвигнув Метю Вол, пятий віцепрезидент Федерації Праці, предкладаючи конвенції до затвердження резолюції в справі робітничої заплати, вироблені резолюційною комісією. Ся резолюція противиться дальшому зменчуванню робітничого зарібку, і була вона повторенням подібних резолюцій з попередних конвенцій. Самий уже бесідник радив змінити се становище та ще виразнійше заявитися за тим, щоби робітнича заплата не лишень не зменчувалася мимо технічних поліпшень, але й ще разом з ними побільшувалася. За сим становищем заявилося кількох других бесідників, але конвенція рішила не занимати сейчас нового становища та відослала резолюцію назад до резолюційної комісії до кращого оброблення.

РОЗЛАМ В КЛЕНІ.

ДАЛАС, Тексас, 11. жовтня. — Стейтовий Ку-Клакс-Клен стоїть перед поважною кризою. Тисячі Кленсменів покидає свою організацію. Причиною розламу є викинення з організації Мервина, визначного урядника організації, котрому другі урядники закидують задержання книг організації проти статута організації. Мервин, виступаючи з організації, підняв проти теперішнього заряду ряд поважних закидів всяких надужить в урядованню. Вслід за його закликом члени покинули організацію тисячами.

ВЖЕ Й КУПЦІ СТРАЙКУЮТЬ.

МЕКСИКО, 11. жовтня. — Всі просто купці мексиканського портового міста Вера Крус замкнули свої склепи, через цілий сей тиждень, щоби в сей спосіб примусити уряд відослати з Мексика тих еспанських дрібних купців, які нарушують мексиканські закони про охорону праці. Страйк починає перекидатися на другі міста.

ПРОДАЄ КРОВ НА СТУДІЇ.

БОСТОН, Месечузетс, 11. жовтня. — Кількох студентів технольоґічного інституту Месечузетса відкрило новий спосіб удержування себе в школах. Зорганізувалися вони в організацію, яка продає кров до шпиталів на ратунок хорих. Продають кров по 50 долярів за пайнту. Літом удержували себе в школі сим способом трох студентів; тепер їх є богато, відай чи не більше, як на се є запотребування в місцевих шпиталях.

ПОДВІЙНИЙ ПРИСУД СМЕРТИ.

ШІКАҐО, 11. жовтня. — Стейтовий суд засудив нині на смерть через повішення Джосефа Ґовмса й Джека Вудса, котрі дня 28. вересня мали напасти на готель Дрейкса та вбити касієра Френка Родкі.

Напад сей наробив свого часу великого розголосу. Брало в ньому участь 5 розбишак. Двох з них вбили полісмени. Один утік з добичею, яка виносила коло 3,000 долярів. Двох пімано суджено.

БУРЯ НАРОБИЛА ВЕЛИКОЇ ШКОДИ.

ВАШИНҐТОН, 11. жовтня. — Сильний вітер, що навістив східну частину краю в неділю, наробив у богато місцях великої шкоди. На ріці Гудсоні коло Ню Йорку потонуло двоє людий. На так званім летничім поли Мичела на Лонґ Айленді, де тепер відбуваються великі воздушні перегони, вітер зіпсув 20 літаків; перегони треба було відкликати. Кораблі з повного моря доносять, що там лютували страшні бурі.

„МЕЧ НА НЕБІ" ШИРИТЬ ПАНІКУ.

ВАШИНҐТОН, 11. жовтня. — Астрономи місцевого університету дістали вістку від довколичних фармерів, що на небі появився пламенний меч. Бачили його фармери, в ночи, полюючи на опосумів. Поява викликала серед забобонних фармерів велику поляку. Астрономи кажуть, що явище не було нічого иншого лишень світло, викликане сильним війсковим проєктором.

ХЛОПЕЦЬ ЗАСУДЖЕНИЙ ЗА ВБИВСТВО.

СЕДАЛІЯ, Мезуре, 10. жовтня. — Лава присяжних судців винесла нині присуд вини за вбивство проти 16-літного Еверета Едемса. Мав він убити 43-літнього професора Ейдена Клорсона. Суд наложив на підсудимого кару досмертної вязниці.

ЯК ПРАЦЮЮТЬ НА ЖИТТЯ СТУДЕНТИ.

НЮ ЙОРК, 11. жовтня. — Колумбійський університет у Ню Йорку зладив статистику своїх працюючих студентів; з котрої показується, що 3,400 студентів сього університету зарабляє працею на своє удержання і кошти студій.

Ще цікавійший перегляд занять сих студентів. Одні з них працюють у літні місяці, заробляючи підчас літа тілько, що се їм вистарчає на решту року й науку; такі студенти працюють в літнисках при човнах, яко сторожі життя, дорадники в таборах, яко шофери, лодкарі, зелізничі кондуктори, тощо. Цілий рік працюють студенти по готелях, ресторанціях, у всяких відчитових організаціях; є богато в фабриках і склепах.

ЛЕТНИЧІ ПЕРЕГОНИ НЕ ОСЯГНУЛИ ВЕЛИКОЇ СКОРОСТИ.

НЮ ЙОРК, 12. жовтня. — Найвисша скорість, осягнена летунами на великих воздушних перегонах, що відбувалися на летничім поли Мичела, виносить 240 миль на годину. Скорість сю осягнув Бетис, сотник американської армії.

Летуни не дуже то вдоволені зі сього осягу, [illegible]

ЛЕКЦІЇ НА ФОРТЕПЯН ЧЕРЕЗ РАДІО.

Миннеаполіс. — Проф. Фредерік Л. Лавренс, голова Музичної Школи в Нортфілд, Мін., буде перший на цілім світі давати лекції на фортепян через радіо. Перші лекції дав у вівторок, 6. жовтня, о 10 год. рано, і буде продовжати їх через десять тижнів.

Ученики музики, що живуть 2,500 миль від Нортфілд, одержать перший раз в історії світа лекції про фундаментальну фортепянову техніку, а також ґру на фортепяні, яку ученики будуть повторяти на своїх фортепянах. Демонстративні вправи на фортепяні буде ґрати самий проф. Лавренс, бо хоче, аби ученики-фортепяністи одержали добру підставу фортепянової техніки.

М. МЕЛЬНИЧУК ЗАБИТИЙ.

Микола Мельничук, літ 46, умер 17. вересня трагічною смертю. Того дня він враз з сином вертав вечером з містечка до дому своїм автомобілем. Коли вже був одну милю від містечка Дисарт, Саск., (Канада), його автомобіль перевернувся і то так нещасливо, що придавив собою Мельничука, спричинюючи йому скору смерть. Його син Едвард був трохи поранений в груди, але не небезпечно.

Покійний лишив свою другу жінку й одинайцятеро дітий, з яких наймолодшому півтора року. Також полишив брата Олексу в Дисарт.

СОН НЕ ЗДУРИВ.

Пару тижнів тому приїхало до міста Мексика двох братів Ірляндців з Ірляндії. Брати ходили по місті та оглядали чудеса нового світа. Сталося, що в товпі один другого загубив. Брати шукали себе взаїмно через два дні, але безуспішно. Молодший брат Кирило зажурився стратою брата і не міг спокійно спати. Коли заснув, приснився йому брат в критичнім положенню. Кирило в сні встав і в нічний сорочці вийшов на вулицю шукати за братом. Коли перейшов чотири закрути, гримнув цілим тілом об переходячого чоловіка і пробудився. Цим чоловіком був якраз його брат, котрий також блукав улицями.

ЧУДО.

В Араді, в Румунії, трапився цікавий випадок. Рільник Антін Кайзер з Уярад має дуже гарну дочку, яка від уродження була німа. Цими днями родичі її постановили удатися з дочкою на прощу до славного чудотворним образом місця, і ця проща не лишилася без доброго наслідку. В поворотній дорозі до дому німа дівчина почала говорити.

БІДА ВЧИТЬ РОЗУМУ.

Міністер Скшинскі заявив представникові берлінської „Фосової Ґазети", що Варшава годиться вже і на ренський пакт з тою надією, що після заключення пакту Німці зголдяться перервати господарську війну з Польщею.

АРЕШТИ КОМУНІСТІВ В ІТАЛІЇ.

З Риму доносять, що поліція перевела багато ревізій в комуністичних колах в Пармі і сусідних околицях. Арештовано 100 особи.

СВІТ ПРОТЕСТУЄ.

Польонізаційна політика польського міністра освіти Ґрабского супроти українського шкільництва стала вже відома в цілій Европі. Радянська преса помістила ряд статей з протестом проти нищення національної школи і то в століттю самовизначення народів.

ПЕРЕХІД НА КАТОЛИЦТВО.

Варшавські газети містять відомости про те, що крім православного архимандрита Филипа Морозова перейшли на католицтво ще й православні священики Сурвілло і Дзічковський.

КОРОЛЬ ЗАЛІЗА БЕЗ НОГИ.

Ще недавно пописувався, названий ізза великанської сили королем заліза, силач Брайтбарт, своїми штуками у Львові, а оце в останніх днях стрінуло його велике нещастя. В часі попису в Берліні скалічив собі цвяхом ногу, дістав закаження крови і шоб рятувати собі життя, мусів згодитися, щоб йому відтяли ліву ногу.

ДВА МІЛІОНИ БОЧОК НАФТИ ЗА ДЕНЬ.

Американці зуживають понад два міліони бочок нафти денно. В послідних тижни було зужито в Америці коло 15 міліонів бочок нафти.

Америка продукує сама більшу часть нафти, бо лише яких 130 тисяч бочок денно спроваджує з заграниці.

ПОСОЛ ЛАНЦУЦКИЙ ЗАСУДЖЕНИЙ НА 3 РОКИ ТЮРМИ.

По цілоденній розправі окружний суд в Лодзі засудив посла Ланцуцкого на три роки важкої тюрми і позбавлення всіх прав за виголошену ним протидержавну мову в Бабаницях.

КІЛЬКО МОСКАЛІВ НАХОДИТЬСЯ НА ЕМІҐРАЦІЇ.

В другій половині жовтня відбудеться в одній з европейських столиць великий зїзд російської еміґрації. Організаційні збори того зїзду устали ли, що на зїзд прибуде кількасот делегатів з ріжних держав.

Статистика подає, що у Франції находиться тепер понад 400 тисячів російських еміґрантів, в Німеччині 200 тисяч, в Польщі 70 тисяч, в Сербії 45 тисяч, в Болгарії 34 тисяч, в Румунії, Естонії і Латвії по 15 тисяч, в Швайцарії і Англії по 4 тисячі і в Італії 1,500. Загальне число російських еміґрантів в Европі доходить до міліона.

ВИЇЗД НА УКРАЇНУ.

В суботу 12 м. м. виїхав на Україну черговий більший транспорт наших Стрільців з Чехо-Словаччини і деяких політичних еміґрантів з других держав. Між иншими виїхав майор УГА проф. Іван Коссак з Відня.

ДЕРЖАВНИЙ БУДЖЕТ УКРАЇНИ.

Прелімінар буджету України на 1925/6 рік виказує в прибутках 700,2 міліонів карб., у видатках 621,6 міліонів карб. Надвишка піде до загальносоюзної каси на загальносоюзні потреби.

МУЗЕЙ КОНТРАБАНДИ.

Такий музей влаштували в Пскові органи державного політичного управління (давна „чека"). Виявляється, що все населене того міста, положеного недалеко кордону, займалося контрабандою через естонську границю. В музею є рибацькі лодки з подвійними днами, в яких перевожено горівку, численні зразки контрабандних товарів і всякі хитрійші зразки одежі, в якій переношено товари. А переношено дещо не тільки в одежі а навіть у конячих хвостах, у сідлах і спеціяльних посудах, які легко можна було скрити при собі. Ще до недавна всі майже слюсарсько-механічні майстерні були заняті виробом штудерних посуд і приладів для контрабанди. Нині все те припинене. Та питання, чи припинена контрабанда. Щодо спірту та горівки, які привожено контрабандою, то в тому напрямі досягнено того, що замісць чужого заграничного продається тепер своя самогонку.

НОВІ ТАНКИ.

В англійській армії переводиться тепер пробу нового типу танків, які відіграють на суші мабуть таку ролю як підводні лодки на морю. Новий танк — це легка машина, якою управляє один чоловік. Вона дуже подвижна, може підноситися на найстрімкійшу гору, опускатися у пропасти, робити собі дорогу в лісі і т. и. Одним словом при допомозі нового танку можна доконати богато таких річей, до яких не надавалися великі танки, вживані в недавній війні. Новий танк має бути знаменитим знарядям для піддержки наступів, баґнетних атаків, для ведення розвідної служби і переслідування ворога. Вони відіграють велику ролю і при нищенню великих танків.

ВІЙТІВСЬКА ЗАБАВА.

Одна з віленських газет приносить цікаву вітску про се, як то війт зі Заліся, десненського повіту спрофанував державну печатку. „Кресовий" достойник запив у товаристві своїх приятелів цілу нічку. Кали над ранком увійшла слуга, щоби попрятати засмічену кімнату, одному з приятелів війта блиснула ідея, якою перейнявся і війт. Не надумуючися довго, приятель побіг за державною печаткою, а війт задержав дівчину в кімнаті. По повороті приятеля з печаткою пяне товариство перевернуло дівчину головою на долину та відтиснуло її спільними силами на дискретному місці велику силу державних печаток. Перестрашена дівчина вибігла серед плачу на подвіря і почала кричати. Зявився поліцай, оглянув покривджене місце і зробив протокол. Вища влада, повідомлена про вчинок війта, припинила його в урядованні за спрофанування державної печатки.

ВІДЗНАЧЕННЯ САКСАГАНСЬКОГО. ПЕНСІЯ СТАРИЦЬКІЙ.

Колеґія Наркомпросу присудила артистові Саксаганському звання народнього артиста, а проф. Київського музичного інституту М. Старицькій Наркомсопзабез ухвалив видати індівідуальну пенсію за 37-літню працю на музичній ниві. (Пр. П.)

Польща ще стоїть на перешкоді німецько-французькому порозумінню.

ЛОКАРНО, Швайцарія, 12. жовтня. — Анґлійський міністер закордонних справ Чемберлейн і французький Бріян мали кілька приватних розмов з членами німецької делеґації про справу Ренської умови.

Вони дійшли вже майже до остаточного порозуміння. Франція приняла всі умови Німеччини, але все ще не хоче пристати на покинення Польщі і Чехо-Словаччини і каже, що зголдиться не переступати німецької територі, коли Німеччина пристане, аби Франція запоручувала її згоду на вирішування мировим судом спорів про границі між Німеччиною і Польщею або Чехо-Словаччиною. Німеччина се відкидає і воно остається незагоєною раною.

Та аліянти вірять, що і сю перепону усунуть, бо, як кажуть, коли Німеччина згодилась приступити до Ліґи Народів і аліянти обіцяли її сповнити її домагання, то можна вже в Лізі Народів вирішити і спори Німеччини за її східні границі.

НА ПРИВІТ КНЯЗЯ ВАЛІЇ.

ЛОНДОН, 12. жовтня. — Тут роблять великі приготовання для святочного приняття князя Валії по повороті з подорожі по Африці і Південній Америці.

Анґлійський престолонаслідник тепер в дорозі домів на воєнному кораблі Ріполз.

ЗАСУД ПОСЛІВ.

ПАРИЖ, 12. жовтня. — Тутешній суд засудив двох комуністичних послів Марселя Кашена і Жака Доріота на вязницю за підбурювання війска до непослуху владі. Оба дістали по 13 місяців тюрми.

Їх приловлено на аґітації серед війска в Мароку.

АВАНТУРИ В ЧАСІ СТРАЙКУ.

ПАРИЖ, 12. жовтня. — Вчасі нинішнього страйку, який тут уладили комуністи для протесту проти війни в Мароку, прийшло до боротьби між страйкуючими і поліцією. В боротьбі згинув один чоловік, а кількасот ранено.

АҐІТАЦІЯ ПРОТИ КАЯ.

ПАРИЖ, 12. жовтня. — Французькі соціялістичні посли зачали аґітацію проти міністра скарбу Кая, хотячи його повалити. Вони кажуть, що його місія у Вашинґтоні, яку готовлено з таким великим шумом, скінчилась невдачею. Вони противляться тимчасовій полагоді довгу і заявляють, що повалять її в парляменті.

Кайо каже, що він теж не одушевляється сим тимчасовим проектом, алеж годі погодити такі ріжниці в домаганню Америки і предложенню Франції.

УСУВАЮТЬ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛЕТУНІВ.

ФЕЗ, столиця Марока, 12. жовтня. — Французька військова влада рішилась розпустити американських летунів з ескадрилі Ляфаетта.

Се сталось ізза спротиву державного департаменту з Вашинґтону.

Сі летуни ще донедавна метали тони динаміту на мароканські села.

ДОКОРЯЄ ЛОЙДОВИ ДЖОРДЖОВИ.

ЛОНДОН, 12. жовтня. — Сюди вернувся з подорожі по Канаді і Злучених Державах сер Ернест Дж. П. Бенн.

Він каже, що в Америці і Канаді газети радо пишуть про все, що злого довідаються про Англію і довели до того, що тільки зла вістки зі старого краю вважається новинкою.

Він завважує, що найбільше тепер злого вишукує про Анґлію і цілу Европу Лойд Джордж, котрий свої злобні писання містить що неділі в газетах Герста.

ПІДПИСАННЄ НІМЕЦЬКО-РОСІЙСЬКОГО ТОРГОВЕЛЬНОГО ДОГОВОРУ.

БЕРЛІН, 12. жовтня. — З Москви повідомляють, що там сьогодня підписано в міністерстві закордонних справ німецько-російський торговельний договір. Договір обіймає 80 сторін друку і 20 додаткових нот. За совєтську Росію підписали заступник міністра закордонних справ Літвінов і Ганецький, голова договірної комісії, а за Німеччину амбасадор ґраф Брокдорф-Ранцав і голова німецької договірної комісії фон Кернер.

Є 4 ЛІҐИ НАРОДІВ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 12. жовтня. — Граф Ріхард Куденове-Калерґі, син бувшого австрійського амбасадора, предложив ґенеральному секретареви Ліґи Народів, серови Ерикови Драммондови, меморіял, в якому каже, що тепер є 4 Ліґи Народів у світі, а саме; у Вашинґтоні Все-Американська Унія; в Лондоні Британська Унія; в Москві Совєтська Унія; і в Женеві Ліґа Народів.

Він каже, що три перші опираються на політичній основі і тому творять певні політичні цілости, а женевська обєднує всякі держави з усього світа і тому не творить політичної цілости.

Сю Ліґу він вважає невдачною. Вона, каже він, не встереже Европи перед новими війнами, які можуть вибухнути кождої хвилі.

Яко зараду для мира Европи він радить створити Злучені Держави Европи, які, призначи свободу народам, могли-б забезпечити їм також мир.

Секретар передав сей меморіял до мертвої реґістратури.

ЄРЕТИКИ Й УРЯД

В місті Ню Орлінє відбувається тепер конвенція протестантської епископальної церкви, яка робить в газетах богато більше розголосу, як се звичайно буває з подібними подіями. Причиною сього розголосу є те, що конвенція розбирає справу ереси епископа сеї церкви Бравна. Справа ся товклася в тій церкві від пару літ; епископа взивано до відкликання поглядів, противних його церкві; коли він відмовився, його поставлено під суд епископів і осуджено за ересь; тепер сей засуд віддано до затвердження конвенції церкви; ковенція затвердила. Треба було тепер осудженого епископа-еретика зложити з епископства, а відтак з усякого церковного уряду. Але власне в сій хвилі осуджений відніссся до державного суду, і суд своїм приказом здержав виконування присуду, поки суд не розгляне справи. Ось так нутрішна справа одної церкви стала справою публичною. На місце питання, чи епископ Бравн є еретиком своєї церкви, вийшло питанне, чи державна влада, в сім случаю суд, має право вмішуватися в справи церкви. Питанне се незвичайно повчаюче, бо воно показує, якими дорогами ходила людська думка в минувшину.

В давнину кожда віра удержувала ціпко єдність своїх прихильників та люто переслідувала тих своїх вірних, які відступали від засад віри. Такого чоловіка називано еретиком, і се слово, хоча воно означає лишень просто відступника, набрало значіння найтяжчого глюгавства. Коли Христіяни захопили в свої руки владу в римській державі, то вони собі добилися того, що державна влада стала переслідувати кождого, кого церква признала за відступника. Наконець римський цісар Теодозій видав в 382. році закон, на основі котрого ересь малося карати смертю. Першим Христіянином, котрий потерпів смерть за те, що його погляди ріжнилися від поглядів церкви, був Еспанець Прісціліян, осуджений в 385. році за так звану ересь Манихейців. Кари з часом заострювано. Ціла церква була так перенята сею думкою, що папа Ґелязій І. заявив: „Терпимість для еретиків є більше шкідлива, як знищенне наїзду варварів". З часом вироблено для переслідування еретиків осібні церковні суди, так звану інквізицію, які, осудивши чоловіка еретиком, віддавали його державній владі на муки й спаленне живцем (щоби вбити без проливу крови).

Проти таких законів почався рух у час так званої реформації. Люди, які признавалися до поглядів, других від признаних у церкві, зачали голосити, що кождий чоловік повинен мати право вірити так, як йому диктує його сумління. Ні церква ні державна влада не повинна мати право карати людину дочасною карою. Церква, що правда, має право виключити зі себе всякого, який не признає її поглядів, але не має права його далі карати; коли його за се жде вічна кара на тім світі, то буде досить з нього. Держава не має теж права вмішуватися до справи осуду за ересь, бо се нутрішна справа церкви, а не публична, не політична справа держави. Держава повинна бути відділена від церкви.

Такі засади голосили протестанти, хоча неодні протестантські провідники теж карали смертю людий, яких вони вважали за еретиків. З часом сі засади признано майже загально; нині їх майже всюди вложено в державні конституції. Лишень декотра держава держиться ще давних поглядів, і скоро й ті підуть за загальним поступом людської думки.

Злучені Держави скоро по своїм повстанню признали засаду розділу церкви від держави. Держава не вмішується в нутрішні справи віроісповідань. Церква має право принимати та виключати членів, але держава не може ані примушувати людий приступати до церкви, ані не має права виконувати присуду церкви про виключенне її вірного. Єретичні суди ще случаються і нині, але все, що еретика може стрінути, то хиба виключенне його зі звязи з його церквою. Через те й не дивниця, що імя еретика означає щось дуже злого лишень у людий, які думають по середньовічному, а набирає просто значіння людини, яка ріжниться в поглядах від своєї церковної громади.

Вмішанне державного суду в Ню Орлінсі немовби противиться засаді відділення церкви від держави. Але се лишень так видається. В своїм приказі до епископів суд виразно говорить, що суд не хоче вмішуватися в нутрішній заряд церковних тіл. Суддя виразно признає, що церква й держава в Америці розділені від себе. Тому суд не може вмішуватися в те, котра сторона має слушність. Суд, однак на домаганне осудженого може розсліджувати, чи його осуджено після правил його церкви. Суд може лишень вмішуватися, щоби оборонити права осудженого перед нарушенєм зі сторони осуджуючого його церковного суду.

Зі сього видно, як далеко нинішний світ відійшов від того світа, який зеленими очима слідкував за приватними поглядами кождого чоловіка, пятнував кождого чоловіка, який важився висказати думку, відмінну від думки священиків, а відтак віддавав такого чоловіка державній владі на „покаранне його смертю без проливу крови".

І ҐРАБСЬКИЙ ВЖЕ НЕ ПОРАДИТЬ

Дня 10-ого вересня на засіданню скарбово-буджетової комісії польського сенату виголосив польський премієр і міністер фінансів велику промову про польські фінанси та цим разом перший раз заграв на сумну нуту. Він ствердив: 1) що причиною упадку золотого не є німецькі „махінації" проти нього, але внутрішне економічне положенне Польщі і її господарська політика, а надто минулорічний неврожай; 2) що не можна богато надіятись, аби сьогорічний урожай міг поправити важке економічне положенне Польщі; 3) що не легкою справою поправити пасивний торговельний білянс; 4) що наслідком сього всього нема надії на те, аби курс польської валюти піднісся, та щоби польський золотий відзискав свою початкову вартість.

Промова Ґрабського була така безнадійна, що він не тільки не заповів поправи в економічній кризі Польщі, але навіть не умів вказати на шляхи до поправи. А вже Ґрабський осмішив себе докраю, вказуючи на те, що минулорічний неврожай спричинив крізу, а сьогорічний врожай чомусь не всилі нічо допомогти до поправи. Промова ся викликала серед польських політиків і фінансових кругів повне пригнобленне.

На сю промову зареаґував польський золотий дальшим упадком, а польські банки новими банкротствами.

Населенне, що на поклики польської преси та на запевнення польських офіціяльних чинників складало ощадности в банках, тратить останній сотик, зложений із своїх ощадностий на чорну годину, або на заплату всяких податкових дра-

НАЙНОВІЙШІ ВІСТИ З КРАЮ

Наш кореспондент пересилає нам отсю розмову з одним з наших американських бизнесменів, д. Василем Ганановичем з Нюарку, котрий дня 1. жовтня с. р. вернувся з 4-місячної прогульки в Галичині, про тамошні відносини.

Бизнесова поїздка.

Чого Ви їхали до краю? Чи в справах громадських чи приватних?

Я їхав по ділам свого бизнесу й оставляю Вам судити, чи вони публичні чи приватні. Іменно дня 2. червня пароходом Резолют виїхав я на чолі прогульки, яких сорок осіб Українців, до краю.

Що то є прогулька до краю і які люди їхали з Вами, богаті чи бідні?

Під прогулькою до краю треба розуміти подорож до краю, себто до Галичини, чи до Европи взагалі, короткий побут в краю і поворот до Злучених Держав по значно зниженій ціні на корабельному білеті. Задля взаїмної вигоди звичайно більше число краянів за спільною умовою з подорожною аґенцією вибирається в один час, на одному кораблі разом до спільної їзди до краю. Мої прогульковці майже всі їхали третою клясою, з чого можна судити, що вони не були богаті.

Чи прогульковий корабельний тікет можна дістати лиш тоді, коли їдеться разом з прогулькою, чи й тоді, коли хтось бажає поїхати до краю одинцем?

Так зв. шифкарту прогульковy по зниженій ціні можна купити кождого часу і можна їхати кождого часу, коли подорожному вигідно. Нема ніякого примусу їхати разом з іншими прогульковцями.

Теперже-ж іміґраційні закони дуже острі; як Ви забезпечуєте поворот людий і чи взагалі є запорука, що подорожному, який заїхав до краю, не заборонять вступу до Злучених Держав?

Повну поруку на поворот до Злучених Держав дістають з Вашинґтону всі подорожні зі Злучених Держав, все одно, чи вони горожани зі Злучених Держав, чи ні.

..На як довго дають з Вашинґтону ґарантію на поворот прогульковців назад до Злучених Держав?

Дозвіл на поворот дістається звичайно на цілий рік, в потребі продовжується ще на 6 місяців.

В котрих сторонах перебували Ви в Галичині?

Найдовше задержався в повіті збараськім і тернопільськім, а позатим був майже в цілій Галичині, у Львові, Перемишлі, Сяноці, Ліску і в інших місцевостях.

Чого Ви їздили туди, задля приемности, чи за ділом?

Тільки в свому рідному селі в домі своїх родичів і кревних перебував я задля приємности, а всюди інде їздив по ділам свого бизнесу.

Чи Українці бажають іміґрувати з краю до Америки?

Судячи по настроєви і бажанням, здається, що, якби так іміґрація до Злучених Держав була дозволена, сливе чи не половина Українців з Галичини вимеґрувала би до Америки.

Що за лихо, на Вашу думку, витискає наш народ з краю?

Передівсім загальна нужда, малоземелле, безробітте, відтак невиносимий гнет політичний, здирство податків і данин та загальна безнадійність положення. Все те до купи називають в Европі „польською господаркою" або „polnische Wirtschaft".

Пограничні відносини.

Ви перше споминали, що перебували найдовше в Збаражчині й Тернопільщині; чи могли би Ви сказати дещо більше про тамошні обставини?

Перше, що впало мені в очі як свіжому чоловікови, то була велика сила війська з одного боку польського, а з другого боку совєтського в пограничних повітах. Богато казарм, телефонів військових, складів оружжя, а в повітрі наче запах военного чи передвоєнного поготівля. Можливо, що се було з причини маневрів, що одночасно відбувалися з польського і совєтського боку в тих сторонах підчас моїх відвідин. Якось дивно вражує надзвичайно велике число польських офіцирів, що радше виглядають на якихось жебраків ніж на офіцирів упорядкованої армії. Взагалі, видна убогість військового прохарчовання і заосмотрення.

Нема майже дня, в якому не арештували би якогось аґітатора чи шпіона із совєтської України. І справді на самому кордоні вічні неспокої. Коли нема перестрілок, то бодай іде жива аґітація з боку совєтської України і то дуже примітивним способом, так якби за часів батька Гомера при облозі Трої. Виглядає ніби ціла радянська Україна се край найкращих бесідників, чи з учена ораторів, в роді Демостена чи Ціцерона. Щодня на самому кордоні з боку Великої України промовляють оратори до людий з Галичини, що звичайно збираються великими гуртами, щоб прислухуватись, і намовляють до бунту проти Польщі. Такі мітинґи тягнулись би безустанно день і ніч, колиб їх не розганяло польське військо.

Який же настрій в населення серед такої ситуації?

Населенне вірить, що спасенне зпід польського ярма прийде зі Сходу.

А чи люди не бояться війни?

Навпаки, всі бажають і сподіваються війни і навіть старі діди говорять, що війна мусить бути і то скоро, щоби принести визволення зпід польської кормиги. Життя серед таких обставин просто задушне; кожда особа доросла, чоловік чи жінка, всюди на полосі півтора милі від границі, мусить мати при собі леґітимацію тожности. Чи в полі при плузі, чи в дорозі, чи в млині, словом усюди, здержує польський жандарм і вимагає леґітимації.

Дальше від границі кишить від надмірного числа польських жандармів, що безустанно піддержують затяжну атмосферу невиносимого терору і провокації, непрактикованої в ніякій іншій державі світа.

Політичний, економічний і просвітний рух цілковито спаралізований.

Очевидно Ви бачили може вибори до сільських громадських рад, урядованне війтів? Будь ласка, вповіжте про те, що бачили.

Щось таке як вибори громадських урядників по селах і містах в Галичині, не істнує під польською окупацією. Війтів назначує згори старость, звичайно найгірших хрунів. Тимто декотрі дуки в селі стараються хрунити без сорому, щоб заслужити собі ласку старостів. Хруніство практикується явно, головно у виді послуг для польської влади при здиранню данин, доносів на своїх людий, на який небудь український рух, жандармам і властям. А хто леда на якій державній посаді, вже хрунить, або усувається від всякої народньої роботи. Таким чином запанував такий безпросвітний хаос загальної деморалізації, що не можна в нічому полягати на нікого. Спільно не можливо робити щонебудь, а одинцем ще меньше.

Які Ваші спостереження на господарському полі?

В червні, коли я прибув до Галичини, панував **голод.** І в найбільшого господаря не було з чого спекти хліба. Подорожному в ресторанах подавали страви без хліба. Допера жнива зробили конець голодови, однак хвилево, бо нема ніякої певности і ніхто о те не дбає, чи передновок наступного року знова не буде голодний. Урожай був ліпший ніж пересічний всюди, де повіні не знищили збору. Де позатоплювало поля, там голод шаліє далі.

Дорожня нечувана. Гноблять і нищать бідний народ як не в той, то інший спосіб. Увесь тягар паде на сільське населенне, бо продукти рільничі завсіди дешеві, а продукти фабричні недосяжно дорогі. В голод корець пшениці коштував $8, тепер лиш $3. Зате пара чобіт як тоді так і тепер коштує $10 до $15. Всяке купно і всяка продаж, головно на більші суми, робиться у валюті доляровій. Польська валюта приймається лиш в трансакціях на малі суми або при здачі рештки.

Лихва казочна.

Щось подібного до управильненого кредиту грошевого в Польщі нині не істнує. Ніхто нікому нічого не зичить, а як се зробить, то за страшно високі відсотки. Позички на 150% до 300% і більше на черзі дня. Хто зможе позичити $50 на місяць зя $5 відсотків, т. є за 60%, уважається дуже щасливим. Таким робом богачі дуже скоро збогачуються, а бідні дуже скоро сходять до жебрачої торби.

В людий по селах сила обезвартісних валют.

Великі сотки тисяч і міліонів паперових австрійських корон, польських та німецьких марок, російських царських і большевицьких рублів находяться по скринях і на полицях майже кождої сільської хати. Ними тепер бавляться діти. Молоде поколінне з тим звикло й не застановляється богато над тим явищем та з привички сподівається пережити ще не одно обезвартісненне ще не одних гроший. Натомісць старе поколінне задумчиво похитує головами і добачує в сім надзвичайне диво, що вказує на упадок моралі і скорий конець світа. Старим не може в голові поміститись, як то гроші, надто такі добрі як колишні австрійські і російські „вже не гроші", а безварнісні папірці, що ними діти граються.

Школа і церква.

Як виглядає шкільна і церковна справа тепер в старому краю?

Спеціяльно в Збаражчині українське шкільництво ще в повній силі. Майже в кождій громаді вчать ще українські вчителі. Богато гірше в усіх інших повітах. Наприклад в Тернопільщині українських учительських сил вже дуже мало; в інших ще меньше. Все українське учительство перенесено до корінної Польщі або викинено на брук.

Церква.

Серед такої деморалізованої і деморалізуючої атмосфери з одного боку витворився цинічний грубий матеріялізм, а з другого боку захопила значну часть населення містична чи релігійна манія. Люди відвертають свій ум від злоби сього світа і кидаються в обійми містики, що обіцює їм блага іншого світа. Тимто дуже скоро поширюються ріжні нові релігійні секти. Штундизм в пограничних повітах, а презвитеріянізм в глибині краю, як Львів, Станиславів, Стрий. Греко-католики невдоволені з причини відомих коншахтів в справі конкордату.

А чи відбудовує Польща воєнні шкоди?

Про якусь відбудову не може бути бесіди; її ніде не видно. Залізниці приведено до ладу сяк-так; уживаються воєнні лінії збудовані в Польщі Німцями, Австрійцями та Росіянами, але нових ліній не будується. Гостинці і краєві дороги в найгіршому стані, а держава їх не направляє; громади також ні. Їзда польськими дорогами се правдива пекольна мука для людий і для звірят.

Воєнні руїни як стояли так стоять. Держава не направляє ні доріг ні державних будинків, бо непевна, чи завтра не буде в Галичині другий пан. Знову громади таксамо не хотять нічого робити, ані доріг шутрувати, ані мостів направляти і люди кажуть, що не будуть робити вигоди для польських кольоністів, які напливають, та для доляровців з Америки, котрі находять з грішми і скуповують добра і поля.

Кореспондент.

„SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЩЕ ПРО „ТАРҐІ ВСХОДНЄ".

Кілька рефлексій про павільон СРСР.

Чому саме „Тарґі" не цікаві, з чим навіть трохи критично думаючі Поляки згоджуються, цим хай собі сушать голову ті, які їх уладжують. Нас Українців найбільше цікавить павільон СРСР., де ми надіялися найти і витвори з Великої України. Це цілком зрозуміле і природне. Та на жаль наше зацікавлення було даремне.

Радянський Союз, як одна з найбільших еропейських держав, міг і повинен був заняти що найменше цілий павільон, бо при умілій орґанізації можна наповнити витворами країв СРСР. не один а більше павільонів. І чому якраз заповнено виставу на дві третині самим сирівцем, це тайна „Внешторґу". Всакий, хто оглядав виставлені в тому павільоні експонати, тільки й думав „дикий Москаль": що иншого можна судити зі самих шкір диких звірів?! Не знаю чи взагалі зацікавиться більше хто тими шкірами, бож Польща не має відповідних промислових заведень для виправлювання такого сирівця.

Та чи не краще булоб змінити цілком політику виставлювання сирівця, замісць якого можна би виступити з поважною скількостю готових фабрикатів, або бодай півфабрикатів. Адже замісць вивозити прекрасну залізну руду з Криворіжя можна таки на Україні перетворити її відповідно на залізо чи сталь. Кому треба, може купити! Чому не вивозять своєї руди Австрійці, Німці, Американці? Були колись на Україні фабрики Ґена в Одесі, Ельворті в Єлисаветі, Гельферіха в Харкові і т. д., які робили прекрасні рільничі машини — можнаб було ними похвалитися перед людьми, а не лисами та медведями. Та й инші механічні варстати на Україні, Московщині, Уралі і т. д. моглиб щось гарного виставити. А хемічні фабрики! Таж незрівнаний харківський порошок до прання „Ґлорія" став би в Польщі необхідним „артикулом". Та й мило Крестовнікових з Казані краще від „Шіхта". Сталеві линви для шахт Ново-Баварського завода дуже добре годились би до Борислава або навіть до Шлеська. В Донеччині вони тягли з дуже глибоких ям вугіль з прекрасним вислідом. Пшенична мука йде до Польщі з Румунії, Угорщини, навіть тисячі кільометрів з Америки, а чому з України не могла би? Чи конче треба продавати саме збіжжа і то ще занечищене? і т. д. і т. д.

Але природи чоловіка не зміниш. Аранжер бачив тільки сиру шкіру, був на Сорочинецькій ярмарці та подивляв безобразні д е р е в л я н і фіґурки, привезені коробочниками з московських ґуберній, бачив, бо певно купував „духи" Ралле та цукорки Бормана і тому завіз на показ за границю до Ляйпціґа, Відня, Львова й обвозить усюди, де є тільки міжнародня торговельна вистава. Є що показувати... в Сорочинцях, Балті, чи Урюпині!

Про суто-російський характер павільону СРСР. на львівських „Тарґах" ми вже згадували у попередній замітці. Слідами „єдіної неділимої" ідуть торговельні делеґати Радянського Союза, наче би хотіли забезпечитись „на всякий випадок" — рахуючи на успіх „царя" Кирила. А проте, престіж Союза перед широким закордоном лише зріс би, як би на таких міжнародніх торговельно-промислових виставах демонстровано наглядно ступінь розвитку кожного народу, проживаючого в Союзі. Тим прикрійше вражає така „обєдінітельна" політика радянських делеґатів на „Тарґах" — де лише загальне обурення тутешних громадян примусило господарів павільону подбати post festum за кілька українських книжок! Можливо, що заграничні представники, які ось приїхали до Львова, свідомо компромітують СРСР. Але в такому разі слід пригадати собі, що людий, які не надаються до діла, а тим більше до репрезентації, стягають за обшивку в кутик, бо то часом навіть і у церкві бють.

Інж. П. Волосенка.

Суддя: Як могли ви бути настільки безличним, щоби вкрасти лікареви годинник із кишені саме, тоді як він написав вам рецепту?!

Злодій: Я найшовся в примусовому положенні. На рецепті було написано: „Що години одну ложочку від кави". Я мав годинника, а мусів же знати, як брати лікарство.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

Зазив від Т-ва Прихильників освіти у Відні.

Виділ товариства Прихильників освіти у Відні взиває всіх своїх членів, які побирали в названім т-ві підмоги-позички, а які що найменше перед роком опустили високі школи, щоби свій довг в як найкоротшому часі звернули.

Т-во находиться тепер у великій матеріяльній біді, не має ніяких матеріяльних фондів і може своїм новим членам лише тоді помагати, якщо старі члени сповнять свій обовязок і звернуть пібрані допомоги.

Довги просимо звертати в австрійській або в якій іншій чужій валюті по курсі дня звороту, в цілости, або сплатами через банк, або грошевим листом на адресу: Prof. dr. Dnistrjanskyj fuer Ukr. Verein der Kulturfreunde, Wien VIII. Albertgasse 34/26.

Імена тих, що не сповнять свого обовязку в найблищому часі, будемо приневолені оголосити публично в часописах. Відень 12. вересня 1925.

За виділ т-ва Прихильників освіти:

Др. Дністрянський, голова;
Михайло Гуцуляк, скарбник.

ЩЕ ПРО СХІДНІ ТОРГИ.

Я не думав, що прийдеться мені ще раз писати про Східні Торги. Справа ця така маловажна не тільки супроти вічности але й супроти недалекої будучности, що забирати про неї голос просто не виплатиться.

Але як тебе просять куди небудь, то тяжко відмовити, тимбільше коли просять люди, з якими... хто знає чи не прийдеться „десь щось коли".

На редакційнім столику я застав учора письмо:

„Горожанине!

Пропонується Вам нами зайти на „Всходне Таргі" і осмотріть советску виставку, на якій маються, между прочим, сировці і півобработки СРСР. Вами, як охотником, напевно буде з приємністю оглянено кожі медведів, соболів, куниць, лисів, тхірів, вілів і кінів, — конишніх слуг буржуазії, а тепер вільних звірячих пролетарів. Заходьте без страху!...

За торговельну місію
Нухим Мельниченко."

Прочитавши повисше письмо раз, другий і третій, я нарешті розчовпав, що воно значить і вибрався на Сходне Таргі, тим разом уже до середини.

Порожнім трамваем виїхав аж під саму площу, збудив панну при касі, заплатив два золотих і ввійшов на площу вистави.

Публики на площі багато. Переважають поліціянти і техніки, що збирають на свій дім і воздушну фльоту.

Хочби хто й не знав, де находиться радянський павільон, не потребує боятися, що до нього не трафить. Зараз при вході на площу вдарить тебе в очі така червоність, що аж очі прижмуриш.

Хоч большевики густо-часто крадуть Польщі старшин на границі, інтерес є інтересом і на Торгах дістали вони найкращий павільон (будований за проклятої Австрії).

Взявши будинок у свої певні руки, большевики зробили з нього якийсь кровавий палац.

Перед входом мають на вітрі червоні хоругви, великі як вітрила, по три з кожного боку сходів. А сходи! Цілі червоні мов би на них відбувалося пе-

реконування буржуазії про силу пролетаріяту. Над сходами радянський герб, який розмостився мов ненароком на цілій Европі. До гербу додано, з огляду на сьогорічний урожай, шість колосків пшениці.

Все, що прийде на площу, біжить у большевицький павільон, щоб хоч трохи подихати заказаною атмосферою і побачити як вже не большевиків, то хоч їх вироби. Придивляються до кожного куска дерева, до ганчірок, до прядива і з дива не можуть вийти, що все те таке собі звичайне, таке людське.

Я найцікавійший був на шкіри звірят. Тому швидко минув український відділ переповнений мітлами, шматами і волосінням, а перейшов до російським кавйором, самоварами і шкірами.

Передовсім шкіри.

На дошках висять стягнені шкіри (виставлені тільки звірячі) і любують око знавців. Найкращі голубі лиси і сибірські вовки, але звідки вони тут взялися — нема певних даних. Може вони спольовані і на Сибірі, але в якогось богатого купця чи дідича. Минулого року на виставі в Липську якийсь російський еміґрант пізнав свого білого медведя, який лежав у його кабінеті і вказував навіть печатку. Але справи не виграв, бо знавці осудили, що печатка на шкірі могла бути випечена ще за життя підбігунового медведя.

Та як би там справа не стояла, шкіри звірячі гарні, і я не мав би нічого проти цього, щоби після вистави один голубий лис помандрував до мене (Ринок ч. 10 для Г. Ч.!) Моя жінка має „буржуазні предразсудки"; конечно хоче футряного ковніра. А я наймит буржуазії, не встигну й до голодової смерти заробити на нього.

Крім шкір є ще кавйор, який також пригодився, як не мені, то бодай моїм редакційним товаришам.

А за тульськими самоварами кіоск із книжками.

Книжки, книжки, книжки....

Є й українські, бігме є...

Правда, довший час їх не було, бо й на біса їх тут! Чи це для комуністичної пропаґанди потрібне?...

Але почав дехто нарікати і треба було заткати губу націоналістам. Тепер вже не мають чого кричати. Є оповідання Васильченка і ще якісь дві-три брошурки. А це зовсім вистарчає, щоб репрезентувати самостійну державу, хоч і грубо сфедеровану, яка займає більший простір від Німеччини...

Правду сказати, України ніякої не було, нема і не буде.

Є тільки: **українізація!**

Галактіон Чіпка.

В. БУДЗИНОВСЬКИЙ.

Сава Чалий.

(Історичне оповідання).

(49)

— Ти ще ніколи не була така роскішна, як нині, — шепотів, цілуючи її. — Коби Чалий з походу не вернув! Чи наш малий здоровий?

Курчинська не відповідала.

— Ти з жалю, що Чалого не вбили на паль, чи з тої роскоші заніміла? — питав, пригортаючи її ще раз до себе. — Нині не можу довше бути з тобою, бо й мене пильнують, чи виконую мої обовязки. Я пильную тебе й сина, щоби Чалий вас не викрав і не вивіз на Запороже, мене пильнують, чи я не сплю. Вони, дурні, не знають, що я найліпше пильную тебе, будучи тут з тобою. Вже йди до хати, щоби мама не помітила твоеї неприсутности. Завтра в ночи вже не буду стукати до вікна. Прийди сама сюди.

Шаравскі на силу випхав Курчинську з бесідки, бо вона все ще пригорталася до него. Обіймала за шию і цілувала.

— На нині досить, серденько. Іди спати. Не забудь, що завтра дожидаю тебе тут.

Курчинська вернула до хати ущасливлена. Знала, що і другу ніч буде з ним.

— Коби тільки було так темно, як нині. Але в бесідці, на добавок цілком накритій вітками вишень, буде темно, хоч би й місяць світив. Як ні, як пізнасть мене, то остаточно розмовлюся з ним. Тепер вже не жарти. Мусить взяти шлюб. Чейже на ганьбу не лишить мене. І доньки не позволить, щоби він її рідну маму посадив на публіку.

Курчинська скоро вснула. Мабуть снилися їй якісь любі сни, бо крізь сон усміхалася як мала дитина.

Рано Зоська встала якась неспокійна. Не могла місця знайти собі. Маму викликала. Зайшла до пекарні до Марини.

— Хиба Шаравскі також пішов в похід? — промовила. — Казав, що не піде. Знає, що Чалий пішов на пару днів, а не користає з того. В день не був і в ночи не був. Може боїться мами? Я вже здорова і мама могла би вернутися до Немирова.

— Старша пані нарошно лишилася тут — Марина відповіла. — Пильнує вас, щоби до вас не причепився Шаравскі. Може він справді того і не приходить. Бо яка йому або вам користь з того, що тільки дивитеся одно на одного? Як ще сеї ночи не прийде, то треба буде через Лейбу переказати, щоби доконче прийшов.

Надійшла Курчинська, отже вони замовкли.

В ночи Зоська довго не могла вснути, отже Курчинська довго не виходила. Нарешті діждалася. Зоська вснула, Курчинська побігла до бесідки і знов опинилася в обнятях Шаравского. Гадала, що ребра поломить, що випре з неї душу. Нині Шаравскі довше засидівся. На дворі вже сіріло, але в бесідці все ще було темно.

— Мені вже пора йти. Завтра знов буду тут.

Курчинська обняла його за шию і стала цілувати.

— Ти нині якась ненаситна, — говорив сміючися. — Я вже не годен. Бувай здорова.

— Коли буде наш, шлюб? — спитала шепотом, притуливши уста до його уха.

— За життя Сави?

— Або Сава боронить?

— Що ти плетеш, дитино?

— Я не можу відкладати. Сталося. За три-чотири дни мусить бути шлюб.

— Як Чалий верне, то постараюся, що ти повдовієш. Мені вже все одно, бо без тебе жити не можу.

— Ти хиба не знаєш, що я вдова?

— Що?! — крикнув голосно. — Ти вже вдова? Прийшли вісти, що Сава погиб? Чому я ще не знаю сего? Правда... ти його жінка, отже гінці прийшли насамперед до тебе. Славити Господа! Така вість скріпила мою силу.

Шаравскі ще раз обіймив Курчинську.

— Отже коли шлюб? — шепнула ще раз до уха.

— Тепер вже не потребуєш шепотом. Вже нікого боятися. Говори голосно.

— Отже я питаю голосно — заговорила, витягаючи його з бесідки — коли наш шлюб? На ганьбу не лишиш мене!

Побачивши Курчинську, Шаравскі задеревів. Очи вилізли йому на верх, коли вдивлявся в неї.

— Ти вчера стукав до мого вікна і викликав мене. Відходячи, ти приказав мені прийти сюди сеї ночи. Коли шлюб, Юзуню?

Вона притулилася до него, кладучи голову на його груди.

Він аж тепер отямився.

— Чорт стукав до твого вікна! — Заревів. — Чорт викликав тебе. Нехай чорт з тобою жениться, триклята відьмо!

Шаравскі вхопив її обіручь і з усеї сили пхнув її від себе. Вона вдарила головою об дерево і без духа впала на землю. Шаравскі не бачив сего, бо відіпхнувши її від себе, відвернувся і втік. Запер фіртку і неначе божевільний пігнав до корчми. В корчмі присів до меду і тягнув так, що його занесли на постіль.

Курчинська ще яку годину перележала під деревом, під котрим впала. Коли очуняла, вернула до хати і поклалася. Спала до вечера і в ночи пішла до саду. Пересиділа в бесідці цілу ніч, але Шаравскі не прийшов.

— Треба їхати до ясновельможного, сказати йому всьо. Як гетьман не поможе, то виявлю всьо Чалому. Нехай гине!...Але що мені з того, як Чалий вбе його? Як його вбе, ще й доньку? Хто закриє мою ганьбу? Треба тільки унеможливити його зносини з Зоською. До ясновельможного таки піду. Висповідаюся йому.

Казала запрягти візок і поїхала до Немирова. Пішла до двора і зголосилася до Потоцкого. Потоцкі переказав їй Кшиштофом, що нині не має часу з бабами говорити, а з Курчинською взагалі не хоче. Він тепер відбирав вісти, які йому з ріжних сторін приносили гінці. Один гінець звіщав його, що московське військо розігнало велику ватагу гайдамаків, яка вигребувалася з Запорожа. Другий гінець приніс вість, що польське військо наскочило і розбило ватагу, що сиділа в якімсь лісі, ждучи на приказ до походу. Найцікавійшу вість приніс гінець, що був з військом Чалого. Чалий наскочив на запорожські городки здовж Бога і порозмітував їх. До найсильнійшого і найліпшого города Ґарду Запорожці самі впустили його, бючи з радости в церковні дзвони. Попи вийшли проти него з хрестами, образами і хоругвами. Чалий Запорожців розігнав, город зруйнував. Не помилував ні церкви. Вже вертає з великою добичию. — Показалося, що Шаравскі бреше, — Потоцкі подумав. — Хотів погубити його, щоби забрати його жінку. А я, необачний, хотів такого вірного, ту мою найсильнійшу підпору вбити на паль. Відпокутуєш, пане Шаравскі!

Коли Кшиштоф Курчинській сказав, що ясновельможний не хоче з нею балакати, вона відповіла:

— Скажіть ясновельможному, що я маю дуже важні вісти про Чалого і Шаравского.

Се поділало. Гетьман зараз допустив її до себе. Вона зачала звичайною церемонією, припадаючи до ніг і цілуючи чоботи гетьмана.

— Бабо! Я нині не маю часу на церемоніяльні авдієнції. Кажи, що знаєш про Чалого? Але коротко!

— Прошу ясновельможного, Чалий в небезпеці. Шаравскі хоче вбити його.

— Хто тобі таке сказав?

— Він сам. Знаю се з уст самого Шаравского.

— Чи не любить він твою Зоську?

— Він її, вона його. Чалий дурний, тішиться сином Зоськи.

— Аж так?

— А так. Але Шаравскі не тільки з Зоською. Як ясновельможний не прикажуть йому оженитися зі мною, то він Чалого вбє, з Зоською ожениться і я сяду на публіку. Прошу ясновельможного приказати Шаравскому, щоби зі мною звінчався. Бо з його вини я до пару день мушу дістати мужа. Хоч би на добу, хоч би на одну ніч, хоч би на годинку.

— Яким то способом могло статися, що Шаравскі, люблячи твою доньку, завинив, що ти мусиш дістати мужа?

— Бо я його здурила. Бо то так було.

Курчинська розказала Потоцкому всьо „з кінця", не промовчуючи нічого.

— Він справді збожеволів, — Потоцкі замітив, вислухавши до кінця. — Він готов Чалого вбити. Хоч би й з тобою оженився, то від Зоськи не відервеш його. Все буде забігати. Тепер ще не знаю, що зроблю. Обміркую і скажу. Бувай здорова.

— Тільки прошу ясновельможного, час не стоїть. Час іде і несе мені... ганьбу. Що має бути, мусить бути скоро.

— Чи він тебе просив, щоби ти пхалася до него?! — гетьман крикнув сердито. — Шуруй!

Курчинська вийшла, гетьман позвав до себе Кшиштофа.

— Пішли гінця до Шаравского. Нехай стягне своїх вояків і зараз вертає до Немирова! Він там вже непотрібний.

Одночасно з Шаравским, тілько від противної сторони Немирова, в місто віздив Чалий на чолі свого війська. Зараз зголосився до гетьмана. Гетьман підступив до него аж до дверий і подав йому руку.

(Дальше буде).

ЧАСОПИСЬ „СВОБОДУ" ЧИТАЄ ДО СТО ТИСЯЧ ЛЮДИЙ, ТОМУ ВОНА Є НАЙЛІПШИМ ПОСЕРЕДНИЦТВОМ ДЛЯ ОГОЛОШЕНЬ.

ДОПИСІ.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Справа рідної школи.

Від часу до часу появляються відомости про життє ріжних наших громад. Так і в нашій місцевости, в Ню Гейвен, народня робота з кождим днем поступає наперед.

Дня 14. вересня сього року розпочалась діточа школа під проводом п. учителя Каськова, котрий прибув до Ню Гейвен.

Тут справді робота пійшла-б знаменито, колиб не появлялись винаймики канадійського стилю, котрі були так вірні своему господареви, що навіть батогом з коний мухи обганяли.

Правду сказати, наші громадяни не уміють оцінити своеї мови на чужині, а заразом діточої школи, котрої конечно потреба. Не треба забувати, який примір давали Жиди в старім краю. Вони бувало винаймували по селах хати чи то у Стефана чи Івана; оплачували свого професора, та учили своїх дітий по еврейськи. Ми Українці маемо більше спромоги посилати своїх дітий, хоч по дві, три години денно, щоби бодай наші діти могли приучитись по українськи лист написати до своеї рідні в старому краю.

А деж тії діти? Будьмо певні надії, що пізнійше усе буде **видно, як нюгейвенські діти, котрі ходять до школи.** Се буде виглядати, як би зійшлись діти двох національностий.

Се все залежить від родичів, котрі не дбають про своїх діточок. Отож подумайте здорово — шліть своїх діточок до школи, поки час, а будьте певні, що за те заслужите на честь і славу від добрих людий.

Мих. Довгий.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

МИТАРСТВА МОСКВОФІЛЬСЬКИХ НЕДОБИТКІВ.

На послухання до премієра Ґрабского впросилися львівські москвофіли: Мишковский, Третяк і Заяць і просили захищати їх становище в Ставропігії, яку вони насильно загарбали.

УВАГА.

Повідомляеться всіх інтересованих, що в справі оголошень Віч, уряджуваних в користь допомоги старому краеви, отворяеся в нашій часописи осібна рубрика під наголовком „Віча". В сій рубриці будеся містити даром коротенько проголошення Віч, а то: **місцевість, день Віча і його ціль.** Хто однак хаче, щоб оголошенне Віча було в більшому форматі і осібно, той мусить в. раз з таким оголошенням прислати $2 — за одноразове оголошення.

Адм. Свободи.

ПАКИ І ПАКИ.

(На маргінесі конгресу дяків).

З давен-давна українські дяки в Галичині, на взорець українських священиків, не творили ніякої станової організації. Щойно перед самою війною дяки оглянулись, що бараболя добра річ, але на протязі віків може легко перевстися і почали робити заходи щодо житнього хліба. Бл. п. галицький сойм вже ось-ось мав написати рецепту проти голодової смерти дяків, але прийшла всесвітна війна а за нею ріжні інвазії і справа загрузла в галицькім болоті.

1922 рік спокусився витягнути дяківську справу на сухійше місце і фактично зрушив її з калюжі на... калабаню.

„Товариство взаїмної помочі дяків" скликало загальні збори і там, після вислухання служби божої і відспівання церковної пісні, посипалися „похвали" на адресу духовенства.

Показалося, що два стани, які цілими століттями обслугували церкву, не знайшли між собою спільної мови і щиро та сердечно себе ненавидять.

Дяки зїхались у великім числі, в такім великім, що слово забирало по два і по три бесідники нараз, а деколи і всі присутні.

З цього могло вийти тільки добро.

І вийшло...

Дяки замісць одної організації створили аж три, а замісць жадного органу видали два і справа пішла як по милі „Мута".

З огляду на те, що дякам дошкулював голод — позволено їм на ношення ряс колпаків, а з огляду на три організації — видано службову прагматику.

Митрополичий ординаріят видав поради для парохів, у яких дорадижував прийти з помічю дякам і дати їм пару моргів поля. Але ці поради поставили знову парохів у скрутне положення. Як тут передавати дякам пару моргів поля, коли це власність річипосполитої!...

Ця іділлія була причиною, що дяки зробили на днях надзвичайні загальні збори.

На зборах не було богато людей, але крик був несогіршний. Говорило знову по двох і трьох нараз. Одні зачинали словами: „Світлі збори!", другі: „Світлое собраніе!", а всі однодушно стверджували, що під рясою так само живіт скаржиться як і під полотнянкою, а під колпаком голова також сохне, як давнійше під капелюхом.

До якої міри гамір черева збільшився видно з цього, що справа освіти дяків пропадала серед розмов на салі, а справа проводу в селі, попри вуха учасників вилітала на коридор.

Думаю, що не зашкодилоб дякам і цього послухати.

Галактіон Чіпка.

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗА

за місяць вересень 1925 р.

НОВИЙ ВІДДІЛ:

Т-во Богдана Хмельницького, відділ 345 У. Н. Союза в Мінеаполіс, Мінн.
Чубей Микола, Проць Василь, Романьчук Іван, Рихлій Марія, Бембен Казимир, Бортник Іван, Юрків Іван, Кохан Марія, Кормило Юстина, Лисий Іван, Марюцан Михайло, Владичок Василь, Попко Дмитро, Ілюк Силвестер.

НОВІ ЧЛЕНИ:

В. 1. Кописцянський Іван.
В. 12. Михалко Теодор.
В. 63. Гоменда Маргарет.
В. 77. Мисько Пелягія.
В. 95. Гіль Олександер.
В. 96. Брошко Андрій.
В. 98. Заремба Іван.
В. 100. Яхвак Теодор, Ківака Григорій.
В. 112. Кобилянська Анна
В. 115. Клюс Іван.
В. 120. Бац Катерина.
В. 133. Пашків Стефанія.
В. 135. Лучко Андрій, Рудяк Марія.
В. 137. Мазій Марія.
В. 143. Балас Онуфрій, Сцібайло Іван, Костишин Дмитро.
В. 144. Вуйцікевич Стефан.
В. 151. Федак Марія.
В. 152. Красножони Дмитро.
В. 155. Мірка Марія.
В. 162. Демкович Пилип.
В. 170. Мендак Олекса.
В. 204. Дерик Розалія, Лубківський Іван, Білик Василь, Ковальчук Петро.
В. 216. Семчишин Катерина.
В. 218. Гусак Стефан, Калька Анастазія.
В. 227. Решетар Олена.
В. 237. Василик Павло.
В. 268. Омелян Данило.
В. 270. Магура Анастазія.
В. 288. Гук Василь.
В. 296. Русинко Стефан.
В. 316. Скорохода Текля, Храновська Пазя.
В. 342. Ґураль Іван.
В. 343. Мойсюк Павло.
В. 384. Подоляк Катерина.
В. 385. о. Кришка Дмитро.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 11. Сологуб Іван.
В. 18. Процик Василь.
В. 29. Костюк Микола.
В. 31. Якобов Григорій.
В. 56. Родзінський Павло.
В. 61. Шрамовят Данько.
В. 66. Мізерак Асафат.
В. 94. Дочомінський Антін.
В. 98. Мельник Семен, Данилюк Стефан, Мікуляк Анна.
В. 112. Ґбур Параска.
В. 121. Череватий Пилип.
В. 135. Колтун Антін, Підкалицький Янко, Підкалицька Юлія.
В. 157. Ганович Дмитро, Візман Марія.
В. 158. Чабак Дмитро.
В. 179. Кульчицький К. Іван, Кульчицька К. Юлія.
В. 201. Кубай Михайло.
В. 213. Вишиваний Андрій, Зощак Іван, Зощак Марія, Зимяк Наум.
В. 214. Кацюба Марія.
В. 217. Пакула Андрій.
В. 222. Комарницький Гнат.
В. 235. Бобак Михайло, Бобак Марія.
В. 245. Савчин Василь.
В. 248. Сушинський Михайло.
В. 266. Мостовик Стефан.
В. 268. Ґромяк Михайло, Ґромяк Петро.
В. 273. Сута Семен, Сута Катерина.
В. 290. Мартушевська Юстина.
В. 292. Фіна Андрій, Золочівський Павло, Данилів Василь.
В. 294. Салецький Михайло, Салецька Агнешка.
В. 316. Легкий Василь.
В. 323. Масута Теодор.
В. 324. Данилюк Василь.
В. 336. Гладиш Петро, Гладиш Юлія.
В. 350. Мороз Василь.
В. 354. Валог Людвик, Валог Агата.
В. 363. Костів Іван.
В. 365. Цибуляк Іван.
В. 385. Пилатюк Олекса, Пилатюк Катерина, Лозовський Іван, Лозовська Анеля, Деделюк Юрій.
В. 388. Лемцьо Петро, Годунка Теодор.
В. 400. Чабан Петро.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 9. Сулима Анна, Панькевич Андрій, Пінькасевич Тома, Ковальчик Анна.
В. 20. Кульчицька К. Юлія, Кульчицький К. Іван.
В. 26. Магун Михайло.
В. 29. Сокольський Мирон.
В. 46. Батюк Антін.
В. 56. Пуцило Анна.
В. 65. Луняк Теодор.
В. 70. Павлик Павло, Павлик Евфрозія.
В. 120. Древна Василь, Древна Анна.
В. 140. Тихоневич Гавриїл.
В. 146. Тарас Василь, Тарас Матрона.
В. 147. Мильо Григорій.
В. 213. Михаліцький Григорій, Михаліцька Мелянія.
В. 217. Завадецький Андрій.
В. 219. Боднар Микола, Псуй Павло.
В. 223. Кузьмінський Григорій.
В. 229. Лаврівський Іван, Лаврівська Марія.
В. 265. Стичишин Микола.
В. 276. Роман Віктор, Роман Анастазія.
В. 307. Витяз Іван, Аркатин Гринько, Витяз Марія.
В. 313. Качмар Петро.
В. 321. Сернівка Ірена, Сернівка Ів.
В. 334. Задерецька Стелла.
В. 345. Андрущак Петро, Демяник Іван, Демяник Василь, Грубрин Микола, Грубрин Яків, Ґрубрин Юлія, Гайва Петро, Гайва Ева, Ковалів Йосиф, Кулиняк Петро, Ковалів Розалія, Крайдуба Яким, Крайдуба Теодора, Кохан Теодор, Климчук Іван, Кольба Прокіп, Кузик Іван, Лозовський Іван, Парій Петро, Пастушенко Григорій, Парій Ксеня, Пилатюк Олекса, Пилатюк Катерина, Рихлій Константин, Садова Текля, Садовий Петро, Климчук Марія, Кузик Онуфрій, Кузик Анна, Лозовська Анеля, Олійник Йосиф, Парій Мокрина, Процай Антін.
В. 385. Кормило Михайло, Замляничин Семен, Замляничин Анастазія.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ ЗА НЕПЛАЧЕННЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 5. Фітяк Анна, Мінькач Іван.
В. 7. Кот Стефан.
В. 9. Бембен Г. Домінік, Любаш Андрій.
В. 14. Байовський Петро, Байовська Юстина, Дражінда Евген.
В. 21. Пуфкой Микола.
В. 23. Крупа Василь.
В. 28. Вульшевський Павло.
В. 31. Плакса Іван.
В. 40. Пеленський Іван, Сатишур Трофим.
В. 47. Пірожик Ігнац.
В. 48. Дуць Дмитро.
В. 50. Гармич Микола.
В. 59. Іващишин Стефан, Кабляк Ів.
В. 61. Хохла Стефа, Пилип Григорій, Єдинак Михайло.
В. 64. Баран Онуфрій.
В. 65. Голодинська Софія, Голодинський Михайло.
В. 72. Куртич Фелиція, Троняк Анна.
В. 76. Крайц Андрій. Подолячик Анна.
В. 93. Вардига Теодор.
В. 94. Карпович Стефан, Купницький Микола, Ковальчук Дмитро.
В. 95. Козар Титус, Парубочин Іван, Валігурський Олекса, Прус Василь.
В. 96. Ревт Сенько.
В. 98. Ковалик Фред.
В. 99. Бабогач Михайло, Іващишин Ілія, Широкий Михайло.
В. 102. Стадник Константин.
В. 107. Мисник Яким.
В. 118. Костишак Михайло.
В. 126. Процик Іван.
В. 127. Братон Дмитро.
В. 128. Марцінишко Йосиф.
В. 130. Шулен Теодор.
В. 135. Шутяк Іван.
В. 138. Запотічний Михайло.
В. 145. о. Підгорецький Микола.
В. 147. Югас Іван.
В. 164. Ференц Семен.
В. 167. Галай Марія, Галай Едвард.
В. 168. Гаяс Михайло.
В. 174. Польський Михайло.
В. 180. Шмудз Валентий.
В. 181. Шевчук Іван, Шевчук Марія.
В. 191. Іванечко Михайло.
В. 192. Шкрамко Анна, Шкрамко Олекса.
В. 203. Смілка Михайло.
В. 207. Рура Микола, Дамянов Яків.
В. 210. Олійник Лев, Сабаль Іван.
В. 212. Подола Магдалена.
В. 216. Стефанюк Марія.
В. 217. Андрухів Григорій, Нищук Григорій.
В. 218. Майданик Петро.
В. 220. Бубен Антін, Бубен Ольга.
В. 221. Слюсарчик Григорій, др. Назарук Осип.
В. 226. Михалик Магда, Михалик Йосиф.
В. 230. Смаль Анна, Смаль Ілія.
В. 232. Петрівська Цецилія.
В. 234. Магаляш Гринько.
В. 235. Андриць Марія, Андриць Микола, Проць Йосиф.
В. 237. Шуригайло Михайло, Шуригайло Розалія, Стецик Іван.
В. 244. Бендза Михайло.
В. 247. Левицький Петро, Мацей Іван, Суський Стефан, Суська Анна.
В. 248. Юзьвяк Йосиф.
В. 254. Савчишин Анна.
В. 260. Пісьо Василь, Пісьо Анна.
В. 268. Грицишин Микола.
В. 274. Лисейко Микита, Мирдич Ів.
В. 275. Питак Еміліян.
В. 276. Тер Михайло, Хлиста Іван, Федорко Пазя, Ґаганич Анна, Кубай Іван, Ліщина Дмитро, Миник Микола, Махник Теодор, Петришак Анна, Петришак Василь, Сисин Василь, Сисин Марія, Тер Ева, Жук Микола, Керетів Михайло, Ґогнят Стефан, Садловський Андрій, Васьків Василь.
В. 280. Гуйдаш Йосиф, Гоцко Марія.
В. 288. Кендзерський Микола, Кендзерська Евдокія.
В. 292. Лисак Ілія.
В. 294. Калушик Калістрат.
В. 296. Гартман Емілія.
В. 300. Вуйків Вікторія, Калинич Андрій, Василишин Андрій.
В. 308. Смаль Стефан.
В. 316. Петрів Андрій, Петрів Марія, Сьміловська Теся.
В. 318. Мулеса Юлія.
В. 322. Марищук Анастазія, Вересюк Катерина, Зілінська Марта.
В. 324. Антонович Антін, Різничок Пилип.
В. 328. Бобич Константин, Ярош Йосиф, Бобич Анна.
В. 330. Конікович Михайло.
В. 333. Бабич Ева.
В. 336. Юзьва Андрій, Юзьва Антонина, Левицький Михайло.
В. 344. Гавришко Василь.
В. 351. Профета Павло, Шимонович Амброзій.
В. 365. Волошин Василь, Вирхола Павло.
В. 367. Бігун Микола.
В. 369. Федаранич Анна, Каськів Марія, Каськів Василь.
В. 381. Резник Стефан.
В. 385. Лещишин Микола.
В. 388. Волосянський Михайло, Волосянська Марія.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 24. Магун Михайло.
В. 28. Мольо Григорій.
В. 48. Кузьмінський Григорій.
В. 50. Лесів Петро.
В. 56. Тиханович Гавриїл.
В. 63. Денько Михайло, Денько Ева, Микульський Йосиф, Окаль Семен, Шак Василь.
В. 83. Аркатин Гринько, Витяз Іван, Витяз Марія.
В. 85. Петрівський Петро, Війтишин Михайло.
В. 96. Древна Василь, Древна Анна.
В. 98. Канюка Теодор, Панкевич Андрій, Сулима Анна.
В. 117. Середюк Параскевія.
В. 118. Роман Віктор, Роман Анастазія.
В. 120. Вайда Іван.
В. 135. Підкалицький Янко, Підкалицька Юлія.
В. 137. Толбай Станислава, Толбай Дмитро.
В. 179. Кульчицький К. Юлія, Кульчицький К. Іван.
В. 190. Куліш Евдокія.
В. 218. Крис Гавриїл.
В. 223. Сокольський Мирон.
В. 228. Пінкасевич Тома.
В. 234. Луняк Теодор.
В. 258. Паляк Василь.
В. 288. Ковальський Тома.
В. 294. Бохонок Арсеній.
В. 299. о. Курилло І. Константин, Заремба Осип.
В. 324. Черкас Михайло.
В. 336. Задорецька Стелла.
В. 370. Кошляйчук Ілія, Кошляйчук Марія.
В. 385. Кольба Прокіп, Лозовський Іван, Пастушенко Григорій, Парій Ксеня, Пилатюк Олекса, Пилатюк Катерина, Паньчишин Іван, Садова Текля, Садовий Петро, Кочан Теодор, Климчук Іван, Климчук Марія, Лозовська Анеля, Олійник Йосиф.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ.

В. 1. Такач Михайло.
В. 17. Дидьо Петро.
В. 104. Амброзович Панько.
В. 126. Барабаш Василь.
В. 153. Гавчик Михайло.
В. 237. Питяло Іван.
В. 273. Райтаровський Йосиф.
В. 276. Васильків Катерина.
В. 300. Ковід Стефан.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком місяця вересня 1925 в У. Н. Союзі було повнлітних членів	18.020
В місяци вересни 1925 р. приняті нових членів	58
В місяци вересни 1925 р. приняті нанове	62
В місяци вересни 1925 р. приняті з перест. листами	73
В місяци вересни 1925 р. приняті з інших кляс обезпеч.	11
Разом	18.224
В місяци вересни 1925 р. суспендовано	163
В місяци вересни 1925 р. відійшли з перест. листами	58
В місяци вересни 1925 р. відійшли до інших кляс обезпеч.	11
В місяци вересни 1925 померли	9
Разом	241
З кінцем місяця вересня 1925 р. в У. Н. Союзі було повнолітних членів	17.983

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

В клясі Д.	на $ 100	17
В клясі А.	на $ 250	382
В клясі АА.	на $ 500	5.475
В клясі В.	на $ 750	867
В клясі С.	на $1000	11.017
В клясі ВВ.	на $1500	189
В клясі СС.	на $2000	36
	Разом	17.983

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ. НОВОВПИСАНІ ДІТИ:

В. 28. Пасечник Ріда
В. 56. Кітляр Анастазія, Кітляр Микола.
В. 65. Сенько Станислава.
В. 68. Попка Григорій.
В. 76. Романишин Володимир.
В. 97. Сметана Марта.
В. 100. Чубата Анна, Чубатий Іван, Чубата Марія.
В. 116. Беркита П. Іван, Думанська Розалія.
В. 133. Озібко Марія, Височанський Петро, Височанський Іван, Височанська Марія, Височанський Теодор.
В. 137. Йопа Катерина, Кульчицький Антін, Товт Йосиф, Товт Стефан.
В. 143. Баляс Катерина, Никифорчин Дмитро, Никифорчин Олена.
В. 147. Хомик Іван, Хомик Михайло, Процак Стефан.
В. 200. Супек Микола.
В. 203. Терешка Іван, Терешка Марта, Терешка Катерина.
В. 214. Гладкий Іван, Гладкий Андрій.
В. 219. Дармограй Віктор, Дармограй Ольга, Дармограй Богдан, Дармограй Мирослав.
В. 228. Худинця Петро.
В. 243. Ґрабінська Олена, Ґрабінська Юлія.
В. 247. Качмар Василь.
В. 262. Стащак Яким, Стащак Кузьма, Стащак Анна, Стащак Дорота.
В. 276. Баталик Стефанія, Одеснович Марія, Васильчик Олекса, Васильчик Марія, Васильчик Ольга.
В. 288. Кіндзерська Анна.
В. 300. Ференц Юрій.
В. 317. Маринюк Анна, Маринюк Ів.
В. 323. Янчишин Лев, Янчиши Дм.
В. 342. Гадиняк Зофія.
В. 370. Сампара Любов.
В. 380. Пандяк Ількo, Пандяк Марія, Пандяк Ольга, Пандяк Ліли, Пандяк Стефан.
В. 396. Романів Марія.

НАНОВО ПРИНЯТІ ДІТИ:

В. 31. Якубів Стефан, Якубів Йосиф, Якубів Марія, Якубів Франя.
В. 85. Лотоцький Андрій, Лотоцька Анна, Лотоцька Марія, Лотоцький Ст.
В. 98. Микуляк Іван.
В. 112. Ґбур Йосиф.
В. 158. Чабак Анна.
В. 214. Кацюба Марія.
В. 218. Гарасимів Павло, Гарасимів Анна, Гарасимів Іван, Матильска Марія, Матильський Лев, Матильський Іван, Матильський Йосиф.
В. 235. Платко Антоніна.
В. 248. Сушинський Дмитро, Сушинська Анна, Сушинський Володимир, Сушинський Стефан.
В. 276. Муральчук Іван.
В. 316. Легкий Володимир, Легка Параскевія.
В. 330. Тиран Стефанія.
В. 336. Гладиш Олекса, Гладиш Олена.
В. 385. Лозовська Анна, Лозовський Володимир, Лозовський Павло, Пилатюк Юлія.
В. 388. Лемцьо Константин.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ (КАРТАМИ):

В. 9. Ковальчук Катерина, Ковальчук Михайло, Ковальчук Розалія, Ковальчук Юлія, Ковальчук Йосиф, Сулима Онуфрій, Сулима Анна, Сулима Марта.
В. 20. Кульчицька Кол. Марія, Кульчицький Кол. Александер.
В. 29. Сокольський Евгеній.
В. 65. Луняк Анна, Луняк Евгенія, Луняк Ольга.
В. 120. Деревня Ґеньо.
В. 146. Тарас Михайло, Тарас Даниїл.
В. 147. Маховська Стефанія, Вавришко Іван.
В. 213. Михалицький Теодор.
В. 307. Витяз Теодор, Витяз Михайло, Витяз Петро.
В. 345. Ґрубрин Ольга, Ґрубрин Михайло, Грубрин Богдан, Кохан Анна, Кохан Василь, Кохан Іван, Кохан Семен, Кузик Мирослав, Крайдуба Михайло, Крайдуба Теодор, Крайдуба Анна, Лозовська Анна, Лозовський Володимир, Лозовський Павло, Парій Юлія, Парій Володимир, Пастушенко Евгенія, Пастушенко Ольга, Пастушенко Славка, Пастушенко Мирон, Пилатюк Юлія.
В. 385. Замлянучин Анна, Замлянучин Марія.

ДІТИ СУСПЕНДОВАНІ ЗА НЕПЛАЧЕННЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК:

В. 40. Сатишур Іван.
В. 65. Голодинський Юрій.
В. 72. Троняк Стефан.
В. 73. Пашник Теодор.
В. 85. Ґут Олена, Ґут Марія, Ґут Йосиф, Ґут Іван, Ґут Андрій.
В. 95. Гіль Александер.
В. 99. Корнова Настя, Іващишин Марія, Іващишин Стефан, Іващишин Михайло, Іващишин Василь.
В. 102. Михайло Олекса, Михайло Йосиф.
В. 127. Братон Марія.
В. 137. Шевчук Станислава, Шевчук Зигмонт, Шевчук Йоанна, Шевчук Чеслав, Шевчук Франя.
В. 164. Ференц Семен, Ференц Михайло.
В. 168. Гаяс Стефан.
В. 170. Пельо Павлина, Пельо Евгенія.
В. 174. Кулик Олена, Польський Болеслав, Польський Михайло.
В. 218. Кудрич Василь, Кудрич Михайло, Кудрич Анастазія, Кізло Марія.
В. 220. Бубен Мирослав, Бубен Антін, Бубен Іван.
В. 226. Михалик Магдалена.
В. 237. Шуригайло Стефан, Шуригайло Володимир, Шуригайло Стефанія, Шуригайло Володимира.
В. 276. Білик Йосиф, Білик Стефан, Деленько Марія, Фірич Михайло, Фірич Стефан, Фірич Марія, Фірич Катерина, Фірич Семен, Яровий Владислав, Яровий Віктор, Юрчак Анна, Коруна Ева, Коруна Катерина, Коруна Даниїл, Лень Розалія, Лень Михайло, Лень Марія, Лень Іван, Лень Анна, Лень Андрій, Лень Юстина, Мацюрак Стефан, Мацюрак Адам, Мацюрак Іван, Мацюрак Ева, Сисин Василь, Сисин Петро, Сисин Ілько, Сисин Микола, Вельгус Михайло, Вельгус Іван, Зіндран Михайло, Жук Юстина.
В. 288. Кендзерський Володимир.
В. 332. Кушмидер Валько, Кушмидер Сташко, Кушмидер Йосифа, Кушмидер Йосиф, Кушмидер Войтко, Кушмидер Володислав, Секержицька Марія, Секержицька Стефанія, Секержицький Йосиф, Секержицький Михайло.
В. 363. Гущак Володимир, Гущак Стефан.
В. 388. Волошанський Григорій, Волошанський Анеля, Волошанська Емілія.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ ДО СТАРШИХ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА:

В. 63. Гуменда Магда.
В. 96. Спожарська Анеля.
В. 100. Яхвак Теодор.
В. 113. Куземчак Михайло.
В. 133. Пашків Стефанія.
В. 135. Лучка Андрій.
В. 274. Цицик Марія.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 28. Маховська Стефанія, Вавришко Іван.
В. 50. Лесів Григорій, Лесів Татянна, Лесів Марія, Лесів Іван, Лесів Василь.
В. 83. Витяз Теодор, Витяз Михайло, Витяз Петро.
В. 96. Деревня Ґеньо.
В. 98. Сулима Онуфрій, Сулима Анна, Сулима Марта.
В. 223. Соколовський Евген.
В. 229. Тарас Михайло, Тарас Даниїл.
В. 234. Луняк Анна, Луняк Ґеня, Луняк Ольга.
В. 299. Заремба Надя.
В. 324. Черкас Володимир, Черкас Антін, Черкас Петро.
В. 370. Кошлайчук Франя, Кошлайчук Василь, Кошлайчук Богдан.
В. 385. Ґрубрин Богдан, Ґрубрин Ольга, Ґрубрин Михайло, Кохан Анна, Кохан Іван, Кохан Семен, Кохан Василь, Лозовський Павло, Лозовський Володимир, Лозовська Анна, Пілатюк Юлія, Пастушенко Евгенія, Пастушенко Ольга, Пастушенко Славка, Пастушенко Мирон, Парій Юлія, Парій Володимир.

ПОМЕРШІ ДІТИ:

В. 123. Волощук Петро.
В. 147. Білон Ольга.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

З початком місяця вересня 1925 р. в У. Н. Союзі було дітий членів	10.357
В місяци вересни 1925 р. приняті нових	64
В місяци вересни 1925 р. приняті нанова	35
В місяци вересни 1925 р. приняті з пер. листами	46
Разом	10.502
В місяци вересни 1925 р. суспендовано	92
В місяци вересни 1925 р. відійшли до старших чл. У. Н. С.	7
В місяци вересни 1925 р. відійшли з пер. листами	44
В місяци вересни 1925 померли	2
Разом	145
З кінцем місяця вересня 1925 р. було дітий членів в У. Н. С.	10.357

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЄ:

З кінцем місяця вересня 1925 р. в У. Н. Союзі було:	
повнолітних членів	17.983
дітий членів	10.357
Разом всіх обезпечених	28.340

УВАГА

котру кождий відділовий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї тісно застосуватися.

Так повнолітні як і молодечі члени У. Н. Союза, оголошені в рекордовім зі за місяць вересень 1925 року як суспендовані або виключені за неплаченнє місячних вкладок чи з інших причин згідно зі статутом організації, коли хотять і надальше бути членами У. Н. Союза, мусять зголоситися протягом сего місяця (жовтня) до своїх відділів і вписатися наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Єсли цего не зроблять до кінця міс. жовтня 1925, то в падолисті 1925 року мусять виповнити нові аплікації (просьби о принятте) наколи схотять бути дальше членами У. Н. Союза, подібно як кождий новий кандидат. Ці знов члени, так повнолітні як і малолітні, котрі в місяці вересни 1925 р. взяли переступні листи а еще доси не зголосилися до іншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мусять це зробити в місяци жовтни 1925 р., бо на другий місяць то є в падолисті 1925 р. стратять всі членські права і моглиби бути приняті тільки на підставі нових аплікацій (просьб о принятте).

І. Каштанюк, гол. рек. секретар.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДЖОЛІЕТ, ІЛЛ. Тов. Т. Шевченка, від. 111, повідомляє членів, що місячний мітинґ відбудеться 18. жовтня о годині 2-ій попол., під ч. 418 Williamson Ave. Проситься всіх членів прибути на мітинґ, а тих що довгують проситься вирівнати свої залеглости. — Николай Віщун, предс.; Осип Кочан, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Сестр. Неп. Зач. Пр. Д. Марії, від. 112, повідомляє своїх членкинь, що місячний мітинґ відбудеся дня 18. жовтня, в неділю, зараз по Службі Божій великій у новій школі. Уряд Сестрицтва запрашає всіх членкинь прибути на мітинґ, бо буде справозданнє з балю і такожь є инші важні справи до полагодження. Подаеся до відома, що будесь принимати нових членкинь без оплати вступного до Сестрицтва, а до Союза після статута. — Олена Кульчицька, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Бр. св. Георгія, від. 239, повідомляє членів, що місячний мітинґ відбудеться в неділю, дня 18. жовтня, в гали Тов. У. Горожан, 847 Н. Франклін ул., зараз по Службі Божій. Отсим пригадується членам, щоби кождий явився, бо суть дуже важні справи до полагодження, як також буде вибір комітету на баль. Кождий член, котрий не буде присутний на мітинґу, буде караний $1.00, а урядник $2.00. — Ів. Хмелик, предс.; А. Таганчин, кас.; Ів. Писечко, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. повідомляється членів Тов. ім. Івана Франка, від. 83, що мітинґ відбудеться дня 18 жовтня о годині 1-ій, в гали Тов. Горожан, 847 N. Franklin St. Длятого що єсть богато справ до рішення, як також вибір балевого комітету, присутність кождого пожадана. Буде триквартальне справозданнє з приходів і розходів. — Р. Караїм, предс.; Р. Карбівник, секр.

ПОРТ ДЖЕРВИС, Н. Й. Бр. св. Архистратига Михаїла, від. 198, повідомляє, що звичайний мітинґ має відбутись в неділю, дня 18. жовтня 1925, о 6-ій годині вечер, у Івана Кузів під ч. 25 Thompson St. Батство та урядники запрошують та хочуть, щоби кождий член явився на тім мітинґу, бо маємо важні справи до полагодження. Неприбувший член на мітинґ підпадає карі 50 ц., а урядник 1.00. — Давиїл Покітінський, предс.; Григ. Лисяк, секретар.

НЮ ҐЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 370, повідомляє, що мітинґ відбудесь о 2-ій год. попол., в неділю дня 18. жовтня, в гали церковній, 127 Парк ул. Просимо прибути на означений час. — М. Довгий, предс.; Н. Хабінець, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Тов. Івана Хрестителя, від. 97, повідомляє членів, що збори відбудуться 18. жовтня, о год. 2-ій пополудни в домі предсідателя під ч. 83 Hope Ave. Проситься всіх членів прибути на збори. — М. Припхан, пр.; М. Табачук, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Зоря", від. 69, подає своїм членам до відома, що на річних зборах дня 3-го жовтня зістав вибраний слідуючий уряд на рік 1926: О. Плескун, предс.; П. Ґаврис, заст.; Н. Ковбасник, секр.; В. Боньчук, заст.; І. Єдинак, касієр; І. Дмитрів, заст.; Г. Кука і Г. Жимський, контрольори; Т. Осецкий і І. Вікарик, опікуни хорих; І. Бобецький і М. Лектей, тростіси; Н. Василишин і Л. Сидорович, хорунжі; М. Тарнавський, отаман; Й. Дяків, господар галі. Пригадуеся членам, що слідуючі місячні збори відбудуться в суботу 17. жовтня. — Н. Ковбасник, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Бр. Кирила і Методія буде мало мітинґ в неділю, дня 18. жовтня у звичайнім місци. Проситься всіх членів, щоб явилися на тім мітинґу, бо суть важні справи до полагоди. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Неявившіся члени будуть карані після статута. Мітинґ відбудесь зараз по Службі Божій. — Г. Сайкевич, предс.; О. Шийка, кас.; Т. Мороз, секр.

БЕТЛЕЄМ, ПА. Бр. св. Димитрія, від. 288, повідомляє своїх членів, що мітинґ відбудеться дня 18. жовтня, о годині 12. в полудне, на гали українській на Карбон ул. Новинністю кождого члена явитись на тім мітинґу, бо є важі справи до полагодження. Довгуючий член більше як 2 місяці, а на тім мітинґу не вирівнає своїх залеглостий, буде суспендований. — Рафаїл Остапчук, секр.

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Згода, від. 62, повідомляє всіх своїх членів, що мітинґ відбудеся в неділю, дня 18. жовтня, о годині 3-ій пополудни під ч. 6177 Ґленмор Евню, в кУр. Нар. Домі. Проситься всіх членів явитися на сей мітинґ, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо впротивнім разі будуть суспендовані. — К. Кропивницький, предс.; Василь Бідей, кас.; О. Турінець, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 73, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що звичайний мітинґ відбудеться в неділю дня 18. жовтня о першій год. попол. Кождий член повинен явитися. Довгуючі повинні вирівнати свої залеглости. На мітинґу будуть покінчені справи з мин. мітинґу. — І. К. секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що мітинґ відбудесь в неділю, 18. жовтня, в церковній гали, о год. 3-ій попол. Проситься всіх членів на той мітинґ прибути і вирівнати свої залеглости. — Василь аМидзій, предс.; аПвло Баран, секр.; вІан Сокерка, скарбник.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Отсим повідомляеться членів Тов. Т. Шевченка, від. 42, що місячний мітинґ відбудеться в неділю, дня 18. жовтня, о год. 2-ій попол. під ч. 237 Hope Ave. Проситься як членів так і членкинь прибути на сей мітинґ, бо суть важні справи до полагодження. — В. Лелет, голова; О. Свитак, писар.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що звичайний мітинґ відбудеться в неділю, 18. жовтня с. р. о год. 1ій пополудни в гали церковній. Проситься кождого члена явитись і вирівнати свою належитість, бо інакше буде суспендований. На мітинґу будесь принимати нових членів і дітей. — Гр. Волянський, предс.; Й. Клебан, кас.; І. Маркович, секр.